

UNELE REFLECȚII PRIVIND FUNCȚIA ACUZĂRII ÎN PROCESUL PENAL CONTRADICTORIAL

Alexandru CELAC, *masterand,*
Facultatea de Drept și Științe Sociale,
Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți
Conducător științific: **Lucia RUSU**, *dr., lect. univ.*

Abstract: *In connection with the judiciary system reforming and changes in socio-political life in our state, the adversarial principle has gained a new resonance on the grounds that the judicial and legal reform is directly linked to adversariality. The reform of the criminal procedure law must be based on solid theoretical foundation. However, adversariality, as legal concept, is not enough investigated in the doctrine of the criminal procedure law. The Criminal procedure law of the Republic of Moldova is advancing and developing through democratization and widening of adversariality beginnings in justice rendering.*

Keywords: *adversariality; adversarial criminal procedure, defence, prosecution, jurisdiction, criminal procedure function, public prosecution, private prosecution, prosecutor, legality.*

Realizarea principiului contradictorialității și egalității părților dictează că una dintre sarcinile prioritare ale procurorului e să contribuie, în calitate de reprezentant al statului, la exercitarea atribuțiilor în cauzele penale. Sarcina de bază a procurorului în procedura penală este apărarea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor implicate într-un proces penal, apărarea efectivă a intereselor statului și societății [8, p. 11].

Rolul procurorului în procesul penal este multiaspectual, constând în apărarea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, în apărarea societății și a statului împotriva fenomenului criminalității, în constatarea și descoperirea tuturor infracțiunilor săvârșite, în prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni [2]. Reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești constituie o atribuție constituțională de bază a procurorilor. Această activitate urmează a fi desfășurată la un înalt nivel profesional, contribuind real și eficient la justa examinare a cauzelor penale, în scopul protejării persoanei, societății și a statului de atentatele criminale, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie condamnată [8, p. 11].

În opinia autorului M. Udroi, noțiunea de „acuzatie în materie penală” are un caracter autonom, semnificând notificarea oficială, emisă de o autoritate competentă, prin care se impută unei persoane săvârșirea unei infracțiuni, ceea ce atrage repercusiuni importante asupra respectivei persoane. Într-o jurisprudență constantă (CtEDO, Cauza *E ș.a. c. Olandei*, Hotărârea din 8 iunie 1976, par. 81; *Cauza Adolf c. Austriei*, hotărârea 26 martie 1982, par. 30; *Cauza Campbell și Fell c. Regatului Unit*, Hotărârea din 28 iunie 1984 par. 68-71), CtEDO a stabilit trei criterii alternative („criterii Engel”) pentru a aprecia dacă o ramură a dreptului intern intră în noțiunea de „materie penală” în sens European: calificarea faptei ca infracțiune în dreptul intern, natura faptei incriminate și natura, gradul de severitate a sancțiunii ce poate fi aplicată persoanei acuzate.

Determinarea cu precizie a momentului din care se poate vorbi de o „acuzatie în materie penală” prezintă importanță deosebită, întrucât din acel moment este garantat dreptul prevăzut de art. 6 CEDO. În acord cu jurisprudența CtEDO în interpretarea noțiunii de acuzatie în materie penală, apreciem că dobândirea calității de suspect intervine *ex lege* atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 77 C. pr. pen. al României și art. 305 alin. (3) C. pr. pen. al României, care impun organului judiciar să constate existența unei acuzații în materie penală, să dispună efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect și să îi aducă la cunoștință drepturile; în acest sens, CtEDO a statuat că o persoană dobândește calitatea de suspect, ce atrage aplicarea garanțiilor prevăzute de art. 6 din Convenție, nu din momentul în care această calitate îi este adusă la cunoștință, ci din momentul în care autoritățile naționale aveau motive plauzibile pentru a-l suspecta de comiterea unei infracțiuni (CtEDO, *Cauza Brusco c. Franței*, Hotărârea din 14 octombrie 2010, par. 47).

Prin urmare, încălcarea obligației procedurale pozitive prevăzute de art. 305 C.pr. pen. al României prin efectuarea urmăririi penale *in rem* dincolo de momentul în care, în mod rezonabil, se putea formula o „acuzatie în materie penală” poate conduce la o vătămare semnificativă și substanțială a dreptului la un proces echitabil al „acuzatului”, de natură a atrage incidența în cauză a sancțiunii nulității relative prevăzute de art. 282 C. pr. pen. al României cu privire la actele procesuale sau probele administrate după acest moment [10, p. 237-238].

Procurorul este singurul organ judiciar competent să dispună efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect, atât în cazul în care urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de acesta, cât și în cazul în care acesta doar supraveghează activitatea de urmărire penală a organelor de cercetare penală; în acest ultim caz, nu prezintă importanță dacă urmărirea penală a fost începută de procuror sau de organul de cercetare penală.

În principiu, dispunerea efectuării în continuare a urmăririi penale față de suspect constituie un moment distinct de punerea în mișcare a acțiunii penale, care poate fi dispusă atunci când *din probele existente în cauză* (excluzându-se astfel posibilitatea evaluării altor date) *procurorul are convingerea* (nu bănuiala rezonabilă) că o persoană *a comis infracțiune*. Ca excepție, este totuși posibil ca, de pildă,

în cazul infracțiunilor flagrante, procurorul să dispună *prin aceeași ordonanță* atât continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, cât și punerea în mișcare a acțiunii penale, având în vedere că, în aceste cazuri, baza factuală obiectivată în probe este suficientă pentru a se considera că o anumită persoană a comis o infracțiune. Astfel, *prin același act procedural acuzatul dobândește mai întâi calitatea de suspect, iar apoi calitatea de inculpat* [10, p. 238-239].

Tratarea învinuirii ca fiind o acțiune și a acuzatorului ca reclamant nu este corectă. Conform esenței sale, învinuirea nu poate fi examinată ca fiind o acțiune, deoarece, în primul rând, pornirea procesului penal nu depinde, de regulă, de acordul de voință al anumitor persoane (cu anumite excepții prevăzute de legea de procedură penală), în timp ce acțiunea în procesul civil se află în dependență de voința și dorința persoanei în acest sens. În al doilea rând, persoanelor cu funcție de răspundere și organelor de stat le este specifică obligațiunea de a porni urmărirea penală în situațiile de descoperire a semnelor faptelor infracționale, din care considerent chiar și în situația lipsei părții vătămate în procesul penal este inițiată urmărirea penală cu ulterioarele activități care, de obicei, se finalizează în instanța de judecată prin darea hotărârii. În al treilea rând, învinuirea este orientată spre depistarea celor vinovați, obținerea probelor de învinovățire și aplicarea unei pedepse corespunzătoare celor comise, aici fiind în lipsă tendința de apărare a anumitor drepturi subiective, ceea ce reprezintă o condiție obligatorie a procesului judiciar civil [12, p. 93]. În opinia autorilor I. Neagu și M. Damaschin, momentul punerii în mișcare a acțiunii penale nu trebuie confundat cu începerea urmăririi penale. Între cele două acte de dispoziție există diferențe majore, constând în premisele diferite în care se dispun, dar și în producerea unor consecințe distincte [6, p. 260]. Putem fi de acord cu punctul de vedere al autorului M. L. Iacub, care menționa că tratarea învinuirii în calitate de acțiune penală contravine prevederilor legale, deoarece temeiul juridic al examinării judiciare îl constituie nu adresarea procurorului către instanță, ci hotărârea judecătorului luată în această privință. Conform lui, procurorul nu are careva sarcini și interese în cadrul procesului care s-ar contrazice cu sarcinile și interesele justiției și, mai mult decât atât, procurorul nu urmărește apărarea dreptului său subiectiv în ședința de judecată [15, p. 155].

În opinia cercetătoarei Irina Kuglay, acțiunea penală este o fază procesuală distinctă, dar care acoperă și etapa urmăririi penale, nu doar pe cea a judecății. Ea succede începerii urmăririi penale cu privire la faptă, precum și continuării ei *in personam*, survine atunci când se conturează elemente serioase de vinovăție și are drept obiect trimiterea în judecată, verificarea de către instanță a acuzației și, finalmente, tragerea la răspundere penală [10, p. 105]. Astfel, constată și alți autori, acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor fizice sau juridice care au săvârșit infracțiuni. Confruntând obiectul acțiunii penale cu scopul ei, aceștia exprimă opinia conform căreia acțiunea penală are în calitate de obiect aplicarea unei pedepse penale [9, p. 87].

După cum menționează cercetătorii I. Neagu și M. Damaschin, „că dată fiind autonomia acțiunii penale, precum și funcționalitatea sa deosebită în cadrul proce-

sului penal, se poate spune că ea reprezintă o instituție procesuală de o importanță cu totul deosebită, constituind mijlocul legal prin intermediul căruia se realizează scopul procesului penal [6, p. 255]”. În acest context evidențiem faptul că unele reglementări procesual-penale au plasat la loc de frunte acțiunea penală în coraport cu alte instituții, cum ar fi, de exemplu, instituția acțiunii penale în legea procesual-penală franceză [1, p. 18].

Cercetătorul M. S. Strogovici, evidențiind în cadrul procesului penal trei funcții procesual-penale de bază, a desemnat una dintre acestea ca fiind urmărirea penală sau învinuirea. Conform lui, urmărirea penală reprezintă un cumul de acțiuni procesuale orientate spre demascarea în comiterea infracțiunii a persoanei atrase la răspundere penală, asigurând aplicarea în privința acesteia a măsurii de pedeapsă meritate [14, p. 99].

În prezent, legislatorul face referire la termenul „urmărire penală” în Legea RM cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, unde în art. 5, lit. a) se menționează că Procuratura „conduce și exercită urmărirea penală”. Lit. b) a aceluiași articol fixează că Procuratura „organizează, conduce și controlează activitatea organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal” [5]. Despre urmărire penală se vorbește și în Legea nr. 333 din 10.11.2006 „Cu privire la statutul ofițerului de urmărire penală”, unde în art. 3 alin. (5) și (6), unde se menționează că „Urmărirea penală se efectuează pe principiul egalității cetățenilor în fața legii, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice altă situație. Ofițerul de urmărire penală are obligația de a porni, în limitele competenței, urmărirea penală în cazul în care este sesizat, în modul prevăzut de legislație, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate” [3]. În art. 252 C. pr. pen. RM se menționează că „urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia”. Această definiție, în viziunea noastră, nu reflectă pe deplin toate trăsăturile caracteristice acestei activități.

Activitatea realizată în vederea identificării persoanei vinovate de comiterea infracțiunii are loc nu doar după începerea urmăririi penale, ci și până la inițierea acesteia. Aici, în primul rând, se include și activitatea specială de investigații [4], și acțiunile procesuale efectuate până la începerea urmăririi penale, și activitatea ne-procesuală înfăptuită în vederea realizării acestor sarcini. În al doilea rând, această definiție nu înglobează toți subiecții antrenați în actul de urmărire penală. Pe lângă ofițerul de urmărire penală și procuror în procesul urmăririi penale sunt implicate și alte persoane, care își apără interesele sale personale sau ale persoanelor reprezentate. În literatura de specialitate se atrăgea atenție și asupra faptului că urmărirea penală se identifică cu activitatea de acumulare a materialului probator în latura învinuirii unei anumite persoane concrete, părere care ni se pare a fi corectă [11, p. 3-5].

Noțiunea de „urmărire penală” se raportează la noțiunea de învinuire ca un tot întreg la o parte, se prezintă în forma unui coraport dintre general și particular. Urmărirea penală este o noțiune mult mai largă decât învinuirea, ea include, pe lângă învinuire, și alte varietăți de activitate, ca de exemplu, procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical. În astfel de cazuri nu există învinuire, deoarece nu avem pe cine pune sub învinuire, însă există concluziile organului de urmărire penală (ale procurorului) referitoare la momentul că persoana a comis o faptă socialmente periculoasă [13, p. 24].

Analiza prevederilor legii procesual penale și studierea practicii judiciare ne permit de a formula o concluzie uniformă referitoare la faptul că legea și practica judiciară utilizează noțiunea de „învinuire” ca o afirmație a comiterii infracțiunii de către o persoană concretă. Formularea învinuirii prezentată instanței (art. 325 alin. (1) C. pr. pen. RM) și faptul că învinuitul are dreptul să știe în ce se învinuiește (art. 66 alin. (2) C. pr. pen. RM), și când este vorba de volumul învinuirii (art. 325 alin. (2) și art. 326 C. pr. pen. RM), și când persoana este pusă sub învinuire (art. 281 și art. 282 C. pr. pen. RM), toate acestea vorbesc despre confirmarea prezenței vinovăției în comiterea faptei infracționale în calitate de prevedere determinată, formulată în privința faptului că persoana a comis infracțiunea.

Legislatorul este inconsecvent în privința faptului că menționând de multiple ori despre învinuire (art. 51, 281, 282, 283, 320, 326 C. pr. pen. RM, art. 5, 13 din Legea Republicii Moldova cu privire la Procuratură) totodată nu a determinat în mod suficient poziția procesuală și statutul subiecților care înfăptuiesc actul de învinuire. Învinuirea, în virtutea legii procesual penale, este susținută de către anumiți participanți concreți la activitatea procesual penală: procuror, partea vătămată, reprezentantul părții vătămate. Învinuirea în calitatea sa de prevedere anumită, urmează să aibă o formă determinată în care se conține, se materializează. Această formă o reprezintă actele procesual penale, ca de exemplu, ordonanța de punere sub învinuire, rechizitoriul ș.a. Ele nu reprezintă nemijlocit învinuirea, ci doar o conțin. Învinuirea și funcția de învinuire nu sunt sinonime. Funcția învinuirii reprezintă o activitate a organelor determinate prin lege, orientată spre demascarea persoanei vinovate de comiterea faptei infracționale [12, p. 98-99].

Darea ordonanței de punere sub învinuire reprezintă, în esență, teza inițială a învinuirii, care de frecvente ori rămâne a fi finală, care este însoțită de procuror în instanța de judecată în vederea susținerii. Din acest considerent, nu putem susține opinia că organul de urmărire penală (ofițerul de urmărire penală) înfăptuiește în procesul penal funcția de cercetare, dar nu de învinuire [12, p. 100], deoarece în virtutea prevederilor art. 254 alin. (1) C. pr. pen. RM „Organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului”. Obligațiunea organului de urmărire penală (a ofițerului de urmărire penală), precum și a oricărei alte persoane cu funcție de răspundere în procesul penal, de a acționa sub toate aspectele, complet și obiectiv decurge nu din obligațiunile funcționale ale ei, ci reprezintă o modalitate de stabilire a adevărului într-o cauză penală concretă.

Pentru a stabili cum s-a desfășurat faptul, organul de urmărire penală trebuie să-l cerceteze pe deplin, să evedențieze împrejurările care urmează a fi clarificate pe această categorie de dosare, să strângă toate probele care formează obiectul probatoriului și să le prezinte într-o totalitate și într-un cumul care ar permite luarea unei hotărâri corespunzătoare în cauză. Circumstanțele, împrejurările cauzei trebuie să fie depistate și cercetate sub toate aspectele, și, mai mult decât atât, în mod obiectiv, cuprinzând toate coraporturile dintre ele și, desigur, în mod obligatoriu, cu cercetarea atât a probelor în învinuire, cât și a celor în achitarea persoanei [12, p. 101].

Obligațiunile organului de urmărire penală constau în colectarea probelor care ulterior vor fi denumite probe ale acușării. Din acest considerent, afirmă cercetătoarea S. M. Darovschih, activitatea ofișerului de urmărire penală are o direcționare acuzatorială. Termenul de „probe ale acușării”, destul de frecvent utilizat de către lucrătorii practici, nu este pomenit în legea procesual penală, deoarece divizarea probelor în probe de achitare și probe de acușare se face în dependență de conținutul acestora, și nu în baza criteriului cine a prezentat probele respective. Este necesar de a menționa că nu întotdeauna probele prezentate ca fiind în acușare își mențin acest statut pe durata întregului proces. În situația apariției altor date factice, importanța probelor prezentate ca fiind în acușare se poate modifica, drept urmare al cărui fapt acestea deja nu acușă, ci dimpotrivă, achită inculpatul, transformându-se în probe de achitare, și viceversa. Din acest considerent, este mult mai corectă clasificarea probelor în probe ale acușării și probe ale apărării, deoarece aceasta ar reflecta mai minușios direcționarea specială a probelor și destinația lor în procesul penal. Astfel, funcția învinuirii își face apariția la etapa urmăririi penale, de la momentul începerii urmăririi penale, indiferent de faptul că la această etapă încă nu avem învinuit, uneori chiar și bănuț, fiind prezentă însă activitatea orientată spre identificarea persoanei vinovate. Învinuirea, în calitatea sa de confirmare, apare din momentul formulării, materializării ordonanței cu privire la punerea sub învinuire a persoanei. Ea poate fi inițială, poate fi modificată pe durata urmăririi penale, însă până la apariția acestei confirmări, învinuire în procesul penal nu avem [12, p. 101-102].

În faza de judecată, acțiunea penală se exercită, în principal, de către procuror, persoana vătămăată având, de asemenea, posibilitatea de a susține exercițiul acțiunii. Subiecții îndreptățiți să exercite acțiunea pot, în anumite condiții, să renunțe la acest drept. Astfel, procurorul poate renunța, în condițiile prevăzute de lege, la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectivului acesteia. Persoana vătămăată, având dreptul în anumite situații, să dispună de acțiunea penală, poate implicit să renunțe la exercitarea ei, retrăgându-și plângerea prealabilă sau împăcându-se cu făptuitorul [6, p. 266-267].

Principiul contradictorialității determină limitele poziției procesuale a procurorului la etapa examinării cauzei în judecată. Aici procurorul urmează să participe numai în calitate de parte. Statutul de parte a procurorului presupune că din momentul din care instanța a pus cauza pe rol, acesta nu mai beneficiază în cadrul cauzei de împuțerniciri statal-organizatorice, ele fiind deținute de către instanța de

judecată, procurorul urmând să-i dovedească corectitudinea concluziilor sale acuzatoriale în cadrul cauzei penale. „Urmărirea” în cadrul examinării cauzei este realizată de către procuror sub forma susținerii învinuirii [12, p. 103].

Conform art. 320 C. pr. pen., procurorul prezintă învinuirea în toate cauzele penale în numele statului. La exercitarea atribuțiilor sale în fața instanței de judecată, procurorul este independent și se supune numai legii. Acesta este obligat de a avea un rol activ în procesul de judecare a cauzei. În temeiul art. 6 pct. 31) C. pr. pen. RM, procurorul prezintă învinuirea în conformitate cu dispozițiile legii [2].

Poziția procesuală a procurorului în procesul penal este determinată, în primul rând, de prezența interesului procesual și, în al doilea rând, de prezența unui astfel de volum de drepturi de care dispune și partea opusă. Interesul procesual al procurorului se observă în faptul că, realizând imputerniciri de supraveghere la etapa urmăririi penale, unde procurorul materializează funcția învinuirii, el continuă să susțină concluziile rechizitoriului pe care el l-a întocmit și în baza căruia a expediat cauza în instanța de judecată. Direcția acuzatorie (de învinuire) a activității procurorului se reflectă în faptul că el, în calitatea sa de reprezentant al organelor de ocrotire a normelor de drept, în situația depistării unei infracțiuni, este obligat să-l urmărească și să-l învinuiască pe cel cu vină [12, p. 107-108].

Procurorul este cointerestat în faptul ca instanță să fie de acord cu opinia și concluziile lui și să pronunțe anume o sentință de condamnare. Acest interes se fundamentează pe convingerea la care procurorul a ajuns drept urmare al cercetărilor întreprinse în cauza dată. În procesul urmăririi penale, procurorul poate participa la efectuarea anumitor acțiuni de urmărire penală. Tot el intervine cu demersuri către instanța de judecată în vederea aplicării măsurilor preventive privative de libertate sau aplică nemijlocit măsurile preventive date de lege în competența sa (cele neprivative de libertate). De asemenea, tot procurorul înfăptuiește audierea învinuitului, verifică legalitatea și temeinicia acțiunilor realizate de către organul de urmărire penală (ofițerul de urmărire penală). În acest fel, la etapa judecării cauzei, procurorul are deja o opinie stabilă referitoare la vinovăția învinuitului în comiterea faptei ce i se incriminează, este convins în suficiența probelor care confirmă prezența vinovăției și nu are careva pretenții în latura admisibilității acestora. Anume din acest considerent, scopul lui în procesul examinării cauzei în judecată este de a convinge instanța în corectitudinea poziției sale, manifestând, în acest sens, în ședință un anumit spirit activ, prezentând probele și obiectând în prezentarea materialului probator de către partea opusă [12, p. 108].

Procurorul asigurând temeinicia oricărei acuzații în materie penală trebuie să aibă posibilitate de a lua cunoștință și de a dezvolta toate probele, cererile sau excepțiile invocate de cealaltă parte. [2] În calitate de exemplu în acest sens putem invoca hotărârea CtEDO în *Cauza J.J. vs. Olanda* (27.03.1998) și Hotărârea CtEDO în *Cauza P.G. și J.H. vs. Marea Britanie* (25.09.2001). De asemenea, în sensul jurisprudenței CtEDO, rechizitoriul joacă un rol crucial în procesul penal și, din momentul elaborării acestuia, inculpații sunt în mod oficial înștiințați cu privire la aspectele de fapt și de drept ale acuzațiilor ce li se aduc cu consemnarea acestui

fapt în documente anexate la dosarul penal de care este responsabil acuzatorul de stat (Hotărârea din 19 decembrie 1989 în *Cauza Kamasinski vs Austria*).

Egalitatea drepturilor procurorului cu drepturile reprezentanților din partea apărării în ședința de judecată se reflectă nu în egalitatea juridică sau faptică, ci doar în egalitatea procesuală. De a recunoaște, faptic, pe picior de egalitate (ca fiind egali) procurorul în calitatea sa de acuzator de stat, care dovedește vinovăția celui învinuit în comiterea infracțiunii și învinuitul, a cărui soartă este hotărâtă în cadrul ședinței de judecată, nu se poate. Deosebirea dintre poziția procesuală a procurorului și a învinuitului (inculpatului) se observă în faptul că inculpatul este audiat, inclusiv și de către procuror, față de el pot fi aplicate măsuri de constrângere și de influențare drept urmare a încălcării ordinii în ședința de judecată, ceea ce nu poate fi realizat cu referire la acuzatorul de stat. În opinia noastră, procurorul în procesul penal nu urmărește un interes propriu, ci un interes al statului, în virtutea faptului că el este un reprezentant al statului, nefiind cointeresat anume în sancționarea acestei persoane concrete. Interesul procurorului se manifestă în identificarea persoanei vinovate de comiterea infracțiunii și în pedepsirea acesteia, din care considerent el susține învinuirea, fiind însă obligat de a renunța la învinuire dacă ea nu își va găsi confirmare în ședința de judecată (art. 320 alin. (5) C. pr. pen. RM) [7, p. 65-66].

Concluzii. Procurorul participant la judecarea cauzei penale este obligat să mențină pe tot parcursul procesului penal un rol activ, îndeplinind acțiuni eficiente în prezentarea și probarea învinuirii aduse inculpatului. El este persoana care inițiază cereri și demersuri în sensul cercetării probelor, modificării învinuirii. În instanța de fond procurorul insistă de a cerceta toate probele necesare adunate în cadrul urmăririi penale. De acest drept procurorul se bucură în continuarea procesului și în instanța de apel, propunând instanței să verifice și să cerceteze oricare alte probe noi în conformitate cu prevederile art. 414 C. pr. pen. RM, asupra cărora instanțele sunt obligate să se pronunțe motivat.

Bibliografie:

1. *Code de procedure penale*. Annotation de jurisprudence et bibliographie par J. F. Renucci. Paris: Ed. Dalloz, 2008. Vol. 1. 2619 p. ISBN 978-2-247-07824-0.
2. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale”*, nr. 12 din 24 decembrie 2012 [online] [citat 13 iulie 2018]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=43
3. *Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală*, nr. 333 din 10.11.2006 [online] [citat 11 iunie 2018]. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang= 1&id=319077>
4. *Legea Republicii Moldova privind activitatea specială de investigații*, nr. 59 din 29.03.2012. In: *Monitorul Oficial*. 2012, nr. 113-118, pp. 6-12.
5. *Legea Republicii Moldova Cu privire la Procuratură*, Nr. 3 din 25.02.2016. In: *Monitorul Oficial*. 2016, nr. 69-77, pp. 8-27.

6. NEAGU, I., DAMASCHIN, M. *Tratat de procedură penală: În lumina noului Cod de procedură penală: Partea generală*. București: Ed. Universul Juridic, 2014. Vol. 1. 743 p. ISBN 978-606-673-376-2.
7. RUSU, L. Acuzarea în cadrul procesului penal contradictorial. In: *Revista Națională de Drept*. 2015, nr. 11, pp. 62-66. ISSN 1811-0770.
8. SERBINOV, I., CATANA, E., CHIRTOACA, E. et al. *Ghidul acuzatorului de stat*. Chișinău: Cartier Juridic, 2005. 135 p. ISBN 9975-79-366-5.
9. STEFANI, G., LEVASSEUR, G. *Droit penal general et procedure penale*. Paris: Ed. Dalloz, 1975. T. II. 751 p. ISBN 2-247-02081-X.
10. UDROIU, M., ANDONE-BONTAȘ, A., BODORONCEA, G. et. al. *Codul de procedură penală: comentariu pe articole: art. 1-603*. București: Ed. C. H. Beck, 2015. 1691 p. ISBN 978-606-18-0409-2.
11. АСАНОВ, В. О. О содержании уголовного преследования. В: *Уголовное право*. 2000, № 4, с. 3-5.
12. ДАРОВСКИХ, С. М. *Принцип состязательности в уголовном процессе России и механизм его реализации*: Дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск: Южно-Уральский Гос. Ун-т, 2001. 219 с.
13. ЛАРИН, А. М. *Расследование по уголовному делу: процессуальные функции*. Москва: Юридическая Литература, 1986. 159 с.
14. СТРОГОВИЧ, М. С. *Курс советского уголовного процесса*. Москва: Изд. АН СССР, 1958. 703 с.
15. ЯКУБ, М. Л. *Демократические основы советского уголовно-процессуального права*. Москва: Изд-во МГУ, 1960. 171 с.